

Bartholomeus van Bassen

De naam Frederik van de Palts zal bij iedere inwoner van Rhenen bekend zijn, maar de meesten zullen niet méér weten dan dat hij hier zijn zomerpaleis, het zogenaamde Koningshuis, heeft laten bouwen.

Dit Koningshuis nu werd ontworpen door de architect en schilder Bartholomeus van Bassen, overleden 1652. Veel is er over hem niet bekend. Het Koningshuis werd omstreeks 1631 gebouwd aan de westzijde van de tegenwoordige Frederik van de Palts hof, waar thans het appartementengebouw met dezelfde naam staat.

Onlangs werd door één van de leden van onze vereniging op de website van de National Gallery te Londen (vergelijkbaar met ons Rijksmuseum) ontdekt dat er zich een schilderij van Van Bassen bevindt dat het interieur van de Cunerakerk voorstelt. Dit schilderij was voor ons allen totaal onbekend. Wij zijn er in geslaagd toestemming te verkrijgen tot het reproduceren van dit schilderij in Oud-Rhenen. Men heeft, gezien het wetenschappelijk karakter van deze 'academic publication', een schappelijk copyright berekend, waarvoor wij de staf van de afdeling zeer dankbaar zijn. Het schilderij is in olieverf, op eikenhout geschilderd, onderaan links gesigneerd 'B. Van . Bassen . 1638' en het meet 61,1 x 80,5 cm. Het paneel werd door het museum verworven in 1917. Het inventarisnummer is NG3164. Het zal niet eenvoudig zijn te bepalen, wat er op dit kunstwerk fictie en wat werkelijkheid is.

Wij zullen trachten meer over dit schilderij aan de weet te komen. Mogelijk is het afkomstig uit de verzameling van Frederik van de Palts, en in Engeland terecht gekomen toen zijn weduwe, koningin Elizabeth, in 1661 naar Engeland terugkeerde. Wie de gegevens zelf op de website wil bekijken:

www.nationalgallery.org.uk/collection/default_online.htm Klik dan op Collection Online, dan op Full Collection Index, laat het vakje Artist name op deze tekst staan, en typ in het tweede vakje Bassen. Er komen dan twee schilderijen aan de orde, waarvan er één het interieur van de Cunerakerk voorstelt.

Pieter Saenredam

Het leek ons een aardige gedachte om van de gelegenheid van deze kleurendruk gebruik te maken, tevens een afbeelding van de Cunerakerk en Koningshuis af te beelden. Wij kozen hierbij voor de aquarel van Pieter Saenredam, die 12 jaar later in Rhenen was. In het Teylers Museum in Haarlem wordt deze aquarel bewaard: Exterieur van de St. Cunerakerk en van het Koningshuis, vanuit het Zuidwesten'. Het is gesigneerd, geheel rechts op de stadsmuur: 'Pieter Saenredam dese gemaect den 27 ende 28 Junij int Jaer 1644'. Deze tekening was reeds langer bekend, en deze staat ook in diverse werken over Rhenen of over de schilder zelf afgebeeld. Pen en aquarel, afmetingen: 35,3 x 46,4 cm, Teyler's Museum Haarlem, cat. O 81.

